

Tomasz Pudłocki, *Zych Franciszek (1853–1934)* [w:] Tekstowa kartoteka osobowa przemyslan, pod red. Anny Siciak – na stronie Przemyskiej Biblioteki Publicznej

ZYCH Franciszek (1853–1934), nauczyciel, historyk oświaty i wychowania.

Ur. 17 września w Korczyni k. Krosna. Gimnazjum ukończył w Rzeszowie w 1874 r., po czym uczęszczał na Wydział Filozoficzny Uniwersytetu Lwowskiego w latach 1874–1879. Mianowany zastępcą nauczyciela w Gimnazjum w Przemyślu 27 września 1880 r. Egzamin nauczycielski z historii i geografii zdał przed Lwowską Komisją Egzaminacyjną 4 stycznia 1883 r. W Przemyślu zaangażował się w powołanie i prace miejscowego „Sokoła”, kierując jego szkołą gimnastyczną od 1885 r., a od 20 lipca 1887 r. będąc zastępcą prezesa. W sprawozdaniu dyrekcji szkoły ogłosił w r. szk. 1887 rozprawkę *Powołanie Krzyżaków do Polski* (s. 3–10), a w „Muzeum” w r. 1893 artykuł *Park Dra Jordana* (R. 9 z. 10 s. 825–833), a w 1895 r. *Wnioski w sprawie podróży naukowych do Włoch i Grecji* (R. 11 s. 688–697). Reminiscencje z podróży śródziemnomorskiej zawarł też w cyklu artykułów *Tydzień na wodach morza egejskiego* w „Przeglądzie Polskim” (1896 s. 78–91, 308–330, 622–638), które wydano w formie odbitki w Krakowie w 1896 (51 s.) – rec. J. Sanojca („Eos” z. 4 s. 101) oraz w „Głosie” 1896 nr 47 s. 1113. W dn. 26 sierpnia 1889 r. mianowany nauczycielem rzeczywistym w Gimnazjum w Drohobyczu. W sprawozdaniu dyrekcji szkoły z r. szk. 1890/1891 opublikował *J.B. Basedow, twórca szkoły filantropijnej w Niemczech* (s. 1–38). Z dn. 2 października 1895 r. mianowany dyrektorem Gimnazjum w Buczaczu. W sprawozdaniu dyrekcji szkoły ogłosił

Dwie uroczystości szkolne w nowym budynku gimnazjalnym (za r. szk. 1900 s. 3–24) i *W 150 rocznicę. Przyczynki do historii buczackiego gimnazjum* (za r. szk. 1905 s. 3–33). Na zebraniu Koła TNSW (wieloletni członek kół w miastach, w których pracował) w Buczaczu 9 grudnia 1912 r. wygłosił referat *Lektura Cezara* (skrót druk. w „Muzeum” 1913 R. 29 t. 1 s. 110). Ponadto ogłosił m.in.: *Stanisław Konarski (W 150-letnią rocznicę jego śmierci)*, „Przyjaciel Szkoły” 1923 nr 12 s. 218–228.

Po przejściu na emeryturę na początku lat 20. XX w. przeniósł się do Lwowa, gdzie zmarł 19 lutego 1934. Pochowany na Cmentarzu Łyczakowskim.

Z małżeństwa z Zofią z domu Schutt doczekał się trojga dzieci: Władysława, Jadwigi i Stanisława.

Bibliografia: AGAD, zesp. 304, sygn. 216u; AP w Przemyśle, sygn. 51-23/98; Hahn W., *Bibliografia filologii klasycznej i literatury humanistycznej w Polsce za lata 1896–1898*, Lwów 1900 s. 19; „Sprawozdanie Wydziału Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Przemyśle”, Przemyśl 1888, s. 3–7; H. Kopia, *Spis nauczycieli szkół średnich w Galicji oraz polskiego gimnazjum w Cieszynie*, Lwów 1909 s. 5.